

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Фінанси, банківська справа та страхування»
на тему: «Фінансові важелі детінізації економіки України»

Виконавець:
Студент ЦЗФН факультету
Дарбінян Олена Владиславівна

Науковий керівник:
к.е.н., доцент
Коцюрубенко Г.М

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми Одним зі складових елементів суспільного розвитку держави є стабільність економічної системи, а тіньова економіка навпаки, дестабілізує та знижує авторитет органів влади, і це створює перешкоди на шляху євроінтеграційних процесів.

Мета дослідження Мета роботи полягає в дослідженні теоретичних підходів та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення реалізації дії фінансових важелів щодо протидії тінізації фінансових потоків.

Завдання дослідження:

Для досягнення мети поставлено такі завдання:

- дослідити теоретичні засади тіньової економіки;
- розкрити теоретичну сутність фінансових важелів та визначити їх роль в детінізації економіки;
- визначити ретроспективні аспекти формування засад детінізації економіки;
- дослідити методи оцінки тіньової економіки; оцінити обсяги тіньової економіки в Україні;
- проаналізувати вплив дії фінансових важелів на ви користування інструментів ухилення від сплати податків;
- дослідити зарубіжний досвід використання фінансових важелів детінізації;
- визначити шляхи протидії тінізації економіки України ;

запропонувати рекомендації щодо підвищення ефективності дії фінансових важелів у боротьбі з ухиленням від сплати податків. Списком

Об'єкт дослідження є дія фінансових важелів держави в умовах детінізації економіки.

Предмет дослідження є сукупність теоретичних та практичних засад дії фінансових важелів у забезпеченні детінізації економіки України.

Методи дослідження. У даній роботі були використані наступні методи,: системний (при дослідженні класифікацій оцінки рівня тіньової економіки в Україні); статистичний та порівняння (при дослідженні можливості імплементації зарубіжного досвіду детінізації фінансових потоків в Україні); історичний (при формуванні етапів розвитку тіньової економіки); експертних оцінок (при дослідженні ефективності чинної Методики розрахунку рівня тіньової економіки в Україні); а також аналітичний, графічний метод, дедуктивний та індуктивний методи.

Інформаційна база дослідження були праці вітчизняних і зарубіжних науковців, нормативно-правова база України та західних держав щодо детінізації фінансових потоків, офіційна звітність Державної служби статистики України, періодичні видання, публікації у фахових виданнях та загальнодоступні інформаційні ресурси Міністерства фінансів України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Державної фіскальної служби України, підручники, навчальні посібники, публікації в періодичних виданнях, різнопланові статистичні матеріали, Інтернет ресурси.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (57 найменувань) та 3-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 110 сторінок. Основний зміст викладено на 92 сторінках. Робота містить 1 таблиці, 15 рисунків.

Публікації. Результати дослідження, що були проведенні в магістерській роботі, викладені в науковій статті «Тіньова економіка в Україні: оцінка рівня та шляхи детінізації », яка опублікована у студентському збірнику кафедри фінансів

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні засади детінізації економіки»* досліджено сутність та структуру тіньової економіки, розкрито теоретично сутність фінансових важелів та їх роль в детінізації економіки, розглянуті ретроспективні аспекти формування засад детінізації економіки.

У другому розділі *«Практика реалізації фінансових важелів детінізації економіки України»* досліджені методи оцінки тіньової економіки, оцінено обсяг тіньової економіки України, проаналізовано вплив дії фінансових важелів на використання інструментів ухиленням від сплати податків.

У третьому розділі *«Напрями підвищення ефективності дії фінансових важелів детінізації економіки України»* розглянуто зарубіжний досвід використання фінансових важелів детінізації економіки, запропоновані шляхи протидії тінізації економіки України, надані рекомендації щодо підвищення ефективності дії фінансових важелів у боротьбі з ухиленням від сплати податків.

ВИСНОВКИ

У роботі викладено теоретичні узагальнення щодо формування та сформульовано науково обґрунтовані пропозиції до протидії тінізації економіки України.

1. Проведений аналіз зарубіжних і вітчизняних літературних джерел стосовно поняття терміну "тіньова економіка" свідчить про те, що єдиної усталеної думки стосовно його визначення не існує, і між ними існують певні відмінності щодо визначення тіньової економіки.

Тіньова економіка - це складне соціально-економічне явище, що представлене сукупністю неконтрольованих і нерегульованих як протиправних, так і законних, але аморальних, економічних відносин між

суб'єктами економічної діяльності щодо отримання надприбутку за рахунок приховування доходів і ухилення від сплати податків

2. Теоретична сутність фінансових важелів та їх роль в детінізації економіки.

У фінансовому механізмі важливу роль відіграють фінансові норми, нормативи, ліміти, резерви, стимули - їх ще називають фінансовими важелями. За допомогою яких держава може суттєво впливати на економічну діяльність у суспільстві з метою досягнення мінімізації витрат і максимізації соціально-економічного ефекту.

Фінансові важелі детінізації економічних відносин є стрижневим, системо утворюючим елементом комплексної системи детінізації, що спрямовані не лише на усунення наявних факторів, що зумовлюють відтворення джерел тіньових відносин, а й у об'єктивному зменшенні маси непродуктивного капіталообігу й документообігу й удосконаленні на цій основі функцій та оптимізації структури органів, покликаних виконувати ці функції.

3. Багато дослідників сходяться у міркуваннях, щодо початку зародження механізму державного регулювання у сфері детінізації економіки в СРСР. На їх думку воно відбулося наприкінці 50-х – початку 60-х рр. ХХ ст.

В країні існував дуже високий незадоволений попит, яких не покривав рівень відроблених товарів, що стосувалося особливо товарів народного споживання.

За оцінками деяких аналітиків частка тіньової економіки в Україні наприкінці 1990-х рр. підвищилася до рівня 70 %. За підрахунками чисельність зайнятих у «тіньовій» сфері (включно з вторинною зайнятістю) у 1992 – 1995 рр. збільшилася з 4,3 млн до 10 млн осіб, або 37,9 % фактично зайнятих в економіці. Починаючи з 1997 – 1998 рр. процес детінізації економічних відносин почав поступово розвиватися.

4. Для вимірювання масштабів використовуються різні методи, які можна умовно об'єднати у дві групи: мікрометоди (прямі) та макрометоди (непрямі).

Різноманіття застосовуваних методів свідчить про відсутність єдиної найбільш точної методики кількісної оцінки параметрів тіньової економічної діяльності, придатної для різних країн і тимчасових періодів.

Використання різних методів при оцінці тіньової економіки в Україні також дає неоднакові результати. Отримання більш об'єктивної оцінки тіньової економічної діяльності можливо при її комплексній оцінці з використанням різних методів, при побудові економетричних моделей, що включають сукупність різноманітних факторів.

5. В зарубіжних країнах багато уваги приділяється зниженню рівня тінізації фінансових потоків та корумпованості. З огляду на прагнення України наблизитись до європейських стандартів, важливою є імплементація досвіду країн Європейського союзу не лише у політичній сфері, але й економічній.

Результати дослідження боротьби з корупцією у зарубіжних країнах дають нам можливість узагальнити досвід, характерний для конкретних країн у протидії корупції і виокремити та узагальнити індивідуальні та спільні заходи по боротьбі з тіньовою економікою, притаманні цим країнам.

6. Підсумовуючи варто зазначити, що завдання протидії тінізації економіки України особливо гостро постає за умов сучасних геополітичних викликів, євроінтеграційних процесів.

Протидія тінізації економіки України вимагає проведення різноманітних досліджень, розробки комплексної стратегії протидії у співпраці із зарубіжними партнерами, насамперед з метою використання їх позитивного досвіду у боротьбі з цим загрозливим для національної безпеки явищем.

АНОТАЦІЯ

Дарбінян О.В. , « Фінансові важелі детінізації економіки України _____ », (прізвище та ініціали студента) (назва кваліфікаційної роботи)
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 07072 «Фінанси, банківська справа та страхування», за магістерською програмою «Державні та муніципальні фінанси», Одеський національний економічний університет м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – фінансова політика держави в умовах тінізації економіки..

У роботі розглядаються теоретичні засади детінізації, описано сутність та структуру тіньової економіки та теоретичну сутність фінансових важелів та їх роль в детінізації економіки.

Проаналізовано методи оцінки тіньової економіки та надано оцінку обсягу тіньової економіки України.

Запропоновано рекомендації щодо підвищення ефективності дії фінансових важелів у боротьбі з ухиленням від сплати податків.

Ключові слова: тінізація, детінізація, економіка України, бюджет, податки, обсяги фінансові важелі, тіньова економіка.

ANNOTATION

Darbyan O.V. , _____ « Financial leverage of the shadow economy of Ukraine _____ », (students surname and initials) (work title)
thesis for Master degree in specialty «07072 Finance, Banking and Insurance »
under the program
«Public and municipal finances»
Odessa National Economic University
Odessa, 2019

Thesis consists of three chapters. Object of study financial policy of the state in the conditions of shadow economy

. Diploma thesis deals with theoretical principles of detinization, describes the nature and structure of the shadow economy and the theoretical nature of financial levers and their role in the shadowing of the economy.

The methods of shadow economy estimation are analyzed and the volume of shadow economy is given to Ukraine.

Recommendations are made to improve the effectiveness of financial levers in combating tax evasion.

Keywords: __ shadowing, shadowing, economy of Ukraine, budget, taxes, financial levers, shadow economy._